

virket, at disse smaa Eiendomme ere vedblevne at bestaa som saadanne. At det nu forholdes sig saaledes, tror jeg ikke, at jeg, efter den Autoritet, hvortil jeg har henvist, behøver nærmere at udvikle, men saafremt de ærede Herrer skulde ønske en udtrykkelig Bekræftelse derpaa, saa vil jeg bede dem om at tage Forordningen af 6te Juni 1769, som er den Forordning, som indeholder Forbud mod Sammenlægning og Nedlæggelse af Bøndergods, for sig, og det vil da blive Dem aldeles klart, ved at gjennemlæse disse Paragrafer, at den udelukkende har Hensyn til Fæstegods. Til den nævnte Forordning slutter sig saa Plakaten af 1806, som fremkom for at forebygge en Misforstaaelse, som let kunde indsnige sig. Det er nemlig klart nok, at naaer en Fæstegaard, der havde hørt til et samlet Gods, blev solgt, da fik den Udseende af at være en Selveiendom, og det blev da Spørgsmaalet, om det var nødvendigt, at den bortfæstedes. Lovgivningen fortolkede imidlertid Forordningen af 1769 paa den ganske naturlige Maade, at den Omstændighed, at en en saadan Gaard var bortsolgt fra det Gods, hvortil den tidligere havde hørt, ikke forandrede dens juridiske Kvalitet, men at den ogsaa fremdeles maatte være Fæstevang undergivet og som Følge deraf ikke kunde sammenlægges med nogen anden Gaard. Det er imidlertid Noget, som de ærede Herrer af Flertallet have udtalt til enhver Tid, at det var ikke det Vigtigste, at skaffe de nuværende Fæstere en stor Pengesfordel, det var ikke Hensigten, at gjøre dem en Gave af Millioner; det var i alt Fald ikke Hovedformaalet, men Hovedformaalet var, at Bønderjorden vedblev at være i Bøndestandens Besiddelse. Denne Sikkerhed har man nu under den nuværende Lovgivning, men man opgiver den, saafremt det foreliggende Lovforslag — hvad jeg rigtig nok ikke tror, der er megen Sandsynlighed for — maatte blive vedtaget og derefter blive til gjældende Lov her i Landet. Det Forhold, som bestaar ifølge Forordningen af 1769 og Plakat af 1806, er nu fuldkommen forandret ved Lov af 19de Februar 1861 § 1, og naaer man nu altsaa med disse Forudsætninger for Die betragter det nærværende Lovforslag, saa

vil det ses, at man maa betragte det forskjelligt, alt eftersom man indtager det Standpunkt, som jeg vil kalde det statsøkonomiske, og for hvilket det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen) forekommer mig at være den mest udprægede Repræsentant, eller man ikke gjør det. Fra dette ærede Medlems Synspunkt er det nærværende Lovforslag et ønskeligt Lovforslag, naar det blot ikke i sin første Begyndelse øvede Uret mod de nuværende Jordrotter. Naar man kunde komme udover det Punkt og kun vilde se hen til Tilstanden, som den vilde være om 20 Aar efter det foreliggende Lovforslag, saa vil man finde, at der netop var tilveiebragt den Tilstand, som det ærede Medlem anser for den allerønskeligste, nemlig fuldstændig Kontraktfrihed og fuldstændig Sammenlægningsfrihed. Naar man derimod gaar den anden Vej, altsaa gaar ud fra den Forudsætning, som de ærede Medlemmer af Flertallet gaa ud fra, saa vil Forholdet stille sig ganske anderledes. Den ærede Forslagsstiller har nu imidlertid tillegnet sig forskjellige fremragende Juristers Anskuelser og ladet dem trykt omdele til Støtte for sit Forslag; men disse Mænd gaa netop ud fra den samme Anskuelse som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds, og denne Anskuelse har den ærede Forslagsstiller jo mange Gange erklæret for at være hans Anskuelse fuldstændig modsat; men jeg skulde dog tro, at det, der tjener den Anskuelse, der er hans fuldstændig modsat, ikke paa samme Tid kan tjene den Anskuelse, han taler for. I den lille Bog, som den ærede Forslagsstiller har ladet omdele, hedder det saaledes Side 7 i Bangs Udtalelse, at Frihed i Benyttelsen forøger Jordens Produkt, og det hedder dernæst, at med den stigende Kultur ønske mange Folk fra Kjøbstæderne at anbringe deres Kapitaler i Bønderjord; de ønske at anvende deres Kapitaler og erhvervede Indtægter i Landboforhold til at erhverve Bønderjord, altsaa til at kunne konkurrere med Bøndestanden i denne Jords Benyttelse; men denne Konkurrence, siger han, bliver dem yderst vanskelig paa Grund af Fæstebaandet, idet de mange Gange ønske at kunne sammenlægge flere Gaarde til een større,